

Vilken funktion har de två första verserna i skapelseberättelsen?

Avgörande för en korrekt tolkning av 1 Mos 1:1–2 visavi resten av berättelsen är att man tar i beaktande hur de olika verbformerna, eller tempus, används i hebreiskan.

I hebreiskan används imperfekt konsekutiv när man berättar en historia i en kronologisk sekvens. Alla andra verbformer kan användas för att ge bakgrundsinformation som skett innan eller parallellt med berättelsens flöde. Den form som då ofta används är perfekt.¹

När man identifierat en helhet i den hebreiska texten ska man först granska var imperfekt konsekutiv börjar användas. Det är där den egentliga berättelsen tar vid. Det som föregår detta är ofta en berättare som ger bakgrundsinformation om t.ex. plats, tema eller tid. Med andra ord ges en situationsbeskrivning så läsaren vet hur läget är när handlingen tar vid.²

När jag analyserat vilka tempus som använts kan jag konstatera att jag i de aktuella verserna, som består av fyra satser, förekommer ingen imperfekt konsekutiv. Första gången imperfekt konsekutiv förekommer är i början av vers tre. Därför kan jag dra slutsatsen att berättelsen inleds vers tre medan de två första verserna ger bakgrundsinformation. De beskriver hur scenen ser ut innan den egentliga berättelsen tar vid.³

I tabellen nedan ger jag en översikt av verben som används.

		Stam	Tempus
Sats 1	בָּרָא	Qal	Perfekt
Sats 2	הָיְתָה	Qal	Perfekt
Sats 3	Nominal		
Sats 4	מְרַקֵּץ	Piel	Particip

Introduktionen består således av en inledande proklamerande sats varefter två satser används för att beskriva situationen på jorden inför den situation då berättelsen tar vid. Det inledande ¶ visar att raderna två och tre är ihopkopplade med den första satsen och även underordnade den.⁴

¹ Walsh 2001, 155–157; Heller 2004, 429–431.

² Walsh 2001, 155–156.

³ Amit 2001, 33; Mettinger 2011, 80, 87–89.

⁴ בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:
וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחָשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹמֹת
וַיֹּרֶם אֱלֹהִים מְרַקֵּץ עַל פְּנֵי הַמַּיִם:

I den inledande satsen används perfekt då det proklameras att Gud som startpunkt, ”i begynnelsen”, skapade himmel och jord. Denna användning kallas historisk perfekt och 1 Mos 1:1 ges som ett exempel på sådan användning som kan ange ett avlägset förflutet.⁵

Detta innebär att författaren meddelar att när berättelsen inleds är världsalltet på plats. Solen, månen, stjärnorna och planeterna existerar redan, liksom jordklotet.⁶ Orsaken till detta är att Gud i begynnelsen skapat universum. Vilken betydelse detta har för händelserna dag fyra återkommer jag till när den dagens händelser diskuteras.

Jag är medveten om att andra åsikter föreligger bland forskare. T.ex. att בְּרֵאשִׁית är i status constructus och den första satsen är temporal och underordnad endera vers två eller vers tre. Argumenten diskuteras grundligt och avvisas av bl.a. Heidel, Hamilton och Mettinger.⁷ Jag sällar mig till dem som tolkar den första satsen som självständig och komplett, i status absolutus, på basis av de motiveringar jag framfört.⁸ Denna tolkning är i enlighet med vad som förväntas av en inledning till en berättelse.⁹ Den ger inte heller logiska problem en förståelse av den första satsen som en sammanfattande rubrik ger. Flera forskare lyfter fram svårigheten med hur Gud kan sägas skapa jorden om jorden redan existerade när han började sitt skapande.¹⁰ Också användningen av ך raderna två och tre¹¹ motsäger en sådan tolkning då ך inte skulle kombineras med en rubrik.¹²

Den första versen beskriver således den första skapelseakten. Den andra versen beskriver den situation som föregår den egentliga berättelsen som tar vid fr.o.m. vers tre. Universum är skapat men jorden är ännu tōhû wābōhû.¹³ Skapelseberättelsen inleds alltså med en introduktion som proklamerar att Gud en gång skapade himmel och jord men jorden är ännu öde och tom. Guds ande är dock i rörelse över vattnen. Berättelsen är redo att ta vid.

⁵ Joüon & Muraoka 2006, 333.

⁶ Jag instämmer således med Sailhamer (1990, 84).

⁷ Heidel 1951, 92–96; Speiser 1964, 12–13; Wenham 1987, 12; Hamilton 1990, 106; Westermann 1994, 96; Gordon & Rendsburg 1997, 35; Brueggemann 2010, 29; Mettinger 2011, 91–93.

⁸ Det är även masoreternas tolkning. Det är den gamla förståelsen av verserna som rådde hela vägen från översättningen av Septuaginta fram till 1000-talet e.Kr. Wenham (1987, 11–12) nämner Wellhausen, König, Heidel, Young och Childs m.fl; Boice 1998, 27–28; Collins 2006, 44–45.

⁹ Amit 2001, 33.

¹⁰ Von Rad 1972, 48–49; Westermann 1994, 94; Gunkel 1997, 103; Waltke 2001, 59.

¹¹ בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:

וַחֲשָׁה עַל פְּנֵי תְהוֹם וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ

וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם:

¹² Heidel 1951, 96; Gunkel 1997, 104; Collins 2006, 44–45. De olika alternativen diskuteras grundligt av bl.a. Wenham (1987, 11–13) och Hamilton (1990, 103–108).

¹³ Tsumura 1994², 328.